

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἀλεξάνδρου Σταυροπούλου,
**ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ,**
Ἐκδόσεις Ἀρμός, Ἀθήνα 1997,
σχ. 24 x 17 ἐκ., σσ. 166.

Τὸ ὡς ἄνω βιβλίο τοῦ Καθηγητοῦ στοῦ Τμήμα Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀλεξάνδρου Σταυροπούλου εἶναι μία ἀρίστη Εἰσαγωγή στὴν Ἐπιστήμη καὶ Τέχνη τῆς Ποιμαντικῆς, πού ὑποδοηθεὶ τὸν ἀναγνώστη νὰ κατανοήσῃ τίς διαστάσεις τοῦ σωτηριώδους καὶ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο, –συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοὺς ὁποίους μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ συγγραφεύς–, ἀποβλέπει στοῦ «*πτερωῶσαι ψυχὴν, ἀρπάσαι κόσμου καὶ δοῦναι Θεῷ, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἢ μένον τηρῆσαι, ἢ κινδυνεῦον χειραγωγῆσαι ἢ διαρρινῆν ἀνασώσασθαι, εἰσοικίσαι τε τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις διὰ τοῦ Πνεύματος· καὶ τὸ κεφάλαιον Θεὸν ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον*» (σ. 7).

Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Σταυροπούλου, ὅπως τονίζεται στὸν Πρόλογο (σσ. 9-14), ἀποβλέπει στοῦ νὰ καταστήσῃ συνειδητὸν ὅτι «ἡ Ποιμαντικὴ ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκει τὴν ἀρραγὴ σύζευξη τῆς τέχνης μὲ τὴν ἐπιστήμη, τῆς θεωρίας μὲ τὴν πράξη, τὴν ἰσοβαρῆ ζεύξη τοῦ λόγου μὲ τὰ ἔργα, τῆς ἐμπειρίας μὲ τὴν θεωρία, τοῦ νοῦ μὲ τὴν καρδιά ὡς νοῦ ἐν καρδίᾳ, τοῦ αἰωνίου μὲ τὸ ἐπίκαιρο. Ὅφείλει νὰ ἐπιχειρῇ τὴν “περιχώρηση” Θεολογίας καὶ ζωῆς, μιὰ δηλαδὴ Θεολογία σαρκουμένη· ἔτσι ἐπιτελεῖται τὸ πέρασμα τῆς Θεολογίας στὴν ζωὴ καὶ στὸν κόσμον, σὲ μιὰ μεταποιητικὴ μεταμορφωτικὴ σύνθεση, πού θὰ ὀνομάζουμε Ποιμαντικὴ - Ποιητικὴ Ζωῆς. Μία τέτοια Ποιμαντικὴ λειτουργεῖ τελικὰ ὡς Ποιμαντικὴ θεώσεως· κατορθώνει τὸ ἀκατόρθωτο, νὰ συζεύξει, δηλαδὴ, κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ Ἀρχιποίμενος Χρι-

στοῦ τὸ θεῖο καὶ τὸ ἀνθρώπινο καὶ ἀναδεικνύεται ἔτσι ἡ ἴδια ὡς κατ' ἐξοχὴν ὀρθόδοξος. Τότε μόνον ἡ Ποιμαντικὴ ὡς Θεολογικὴ ἐπιστήμη δὲν καταλήγει σὲ μιὰ “χειρωνακτικὴ τοῦ ἐγκεφάλου”, ἀλλὰ ἀσκεῖ τὸ σύνολο τῶν ψυχοσωματικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν τελικὴ σύνθεσίν της σὲ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν».

Ἡ Εἰσαγωγή (σσ. 21-32) θέτει τὰ πλαίσια τῆς Ποιμαντικῆς αὐτῆς ὑπὸ «ποιμενοκεντρικὴν καὶ ποιμνιοκεντρικὴν ὀπτικήν» γωνίαν.

Στὸ Α' Μέρος (σσ. 33- 84), πού ἐξετάζει «ἀρχές καὶ προϋποθέσεις τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου», ὁ σ. ἀφ' ἐνὸς παρουσιάζει «κατηγορίες τοῦ ποιμαίνειν» καὶ ἀναφέρει διάφορες προσεγγίσεις τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου (αἰτιολογικὴ, τελολογικὴ, χρονολογικὴ, μεθοδολογικὴ) ἀφ' ἑτέρου ἐστιάζει τὴν προσοχή του στὶς «λειτουργίες τοῦ ποιμαίνειν» (μαρτυρία, λατρεία, κοινωνία, διακονία) καὶ τρίτον ἀναφέρεται σὲ «πρότυπα καὶ τύπους ἀναπτύξεως τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου χθὲς καὶ σήμερα».

Τὸ Β' μέρος (σσ. 85-128), πού εἶναι ἀφιερωμένο στὴ «μεθοδολογία τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου», ἀσχολεῖται ἀφ' ἐνὸς περὶ τὴν θεωρία, ἀφ' ἑτέρου περὶ τὴν ἐκπαίδευσι ἀτόμων καὶ ομάδων, πού ἀσχολοῦνται ὑπευθύνως μὲ τὴ διαποίμανσι τρίτον περὶ τίς ἐφαρμογές αὐτῆς καὶ τέταρτον περὶ τὸ πῶς ἡ Ποιμαντικὴ μεθοδεύει τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, ἐνεργοποιώντας τίς δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας.

Στὸν Ἐπίλογο τοῦ βιβλίου (σσ. 129-132) παρατίθενται τὰ συμπεράσματα τοῦ βιβλίου

ου. Χαρακτηριστικῶς ὁ σ. λέγει τὰ ἐξῆς: «Καταγράφουμε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπίπονης προσπάθειας περι-χωρήσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ καινοῦ κατὰ τὴν ἐνάσκηση τῆς Ποιμαντικῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξη τοῦ Κυρίου (Ματθ. ιγ' 52). Ἐλπίζουμε ὅτι δὲν θὰ προκαλέσουμε τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἄσκοῦ τοῦ Αἰόλου, ἀλλὰ θὰ εὐχηθοῦμε νὰ φουήξει οὖριος ἄνεμος καὶ νὰ παρασύρει τὸ μὲ ἀναπεπταμένα τὰ ἰστία καλοτάξιδο σκαρὶ τῆς Ἐκκλησίας, εὐχόμενοι καλοὺς πλόες. Ὁ Κυβερνήτης τοῦ πλοίου τοὺς ἐγγυάται» (σ. 13).

Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου (σσ. 132-162) παρατίθεται πλουσία ἑλληνικὴ καὶ ξένη Βιβλιογραφία, ἢ ὅποια περιλαμβάνει, κατ' ἀπόλυτη ἀλφαβητικὴ σειρά, κυρίως πηγές καὶ βοηθήματα, πὺν χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν πραγματοποίησι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μελέτης. Συμπεριελήφθησαν ἐπίσης ἐπιλεκτικῶς ὀρισμένοι τίτλοι, πὺν βοηθοῦν στὴν ἐμβάθυνσι τῶν θεμάτων καὶ ἄλλοι πὺν ὀδηγοῦν σκοπίμως πέραν ἀπὸ τὸν προβληματισμὸ τῆς παρουσίας φάσεως τῆς συγγραφῆς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι τὸ ὄλον ἔργον τοῦ κ. Σταυροπούλου, τὸ ὅποιο κυκλοφορεῖ μὲ καλλιτεχνικὸ ἐξώφυλλο σὲ ὠραία ἔκδοσι τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἀρμός», διακρίνεται γιὰ τὴν εὐστοχη ἐκλογή τῆς ὕλης γιὰ τὴν πολυδιάστατη μῦσι τῶν ἀναγνωστῶν στὶς διάφορες πτυχές καὶ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ συγχρονισμένη γλωσσικὴ διατύπωσι τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων γιὰ τὴν πρωτοτυπία στὴν κατάταξι καὶ ταξινόμησι τῶν κεφαλαίων καὶ παραγράφων γιὰ τὸν συνδυασμὸ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως μὲ σημερινές προοπτικὲς καὶ γιὰ τὸ πρωτοπορικὸ ἄνοιγμα νέων ὁδῶν, τὶς ὁποῖες

ὁ σ. ὑποδεικνύει ὡς ἐπαῖων. Στὸ ἔργον αὐτὸ κατοπτρίζεται ἢ εὐρύτης τῶν ὀριζόντων τοῦ κ. Σταυροπούλου καὶ κατὰ εὐγλωττον τρόπο προβάλλεται ὄλη ἢ συνοπτικῶς καὶ συχνὰ ἐπιγραμματικῶς παρουσιαζομένη ἐμπειρία τοῦ ὄχι μόνον ἐκ τῆς παραδεδομένης θεωρίας τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν σπουδῶν του στοὺς τομεῖς τῆς ὄλης Πρακτικῆς Θεολογίας, τῶν Οἰκογενειακῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Ψυχολογίας, δηλαδὴ κλάδων, γιὰ τοὺς ὁποίους ἔχει εἰδικὰ πτυχία καὶ διδακτορικὰ διπλώματα. Ἐπὶ πλέον ἔχει πλουσίαν πείρα ἐκ τῆς –κατὰ συγχρονισμένον διαλογικὸν τρόπον (μὲ σεμινάρια καὶ πρακτικὲς ἐφαρμογές)– διδασκαλίας ἀπὸ αὐτῶν τῶν μαθημάτων τῆς Ποιμαντικῆς, τῆς Ποιμαντικῆς τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Συμβουλευτικῆς Ποιμαντικῆς, τῆς Εἰσαγωγῆς στὴν Ψυχολογία καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνικῆς Διακονίας. Τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ προσπάθειές του ἐπικεντρῶνται στὸν διάλογο μεταξὺ Θεολογίας καὶ Ἐπιστημῶν τοῦ ἀνθρώπου μὲ στόχο τὴν οἰκοδόμησι μιᾶς ἐπίκαιρης Ποιμαντικῆς Ἀνθρωπολογίας, ἢ ὅποια συνιστᾷ τὴν ἀφετηρία γιὰ μιὰ ὀρθὴ διαποίμανσι τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου.

Νομίζομε ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σταυροπούλου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκλεκτὸς καὶ τακτικὸς συνεργάτης τοῦ «Ἐφημερίου», πρέπει νὰ κοσμηθῆ τῆ βιβλιοθήκη τῶν ἱερέων, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν τὴ συνεχῆ ἐπιμόρφωσι καὶ τὴν ἀνανέωσι τοῦ πνευματικοῦ ἐξοπλισμοῦ των, πὺν εἶναι ἀναγκαῖος γιὰ τὴν «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστῆμη ἐπιστημῶν».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

